

VENDÉGLŐSÖK LAPJA

A HAZAI SZÁLLODÁSOK, VENDÉGLŐSÖK, KÁVÉSOK, PINCZÉREK ÉS KÁVÉHAZI SEGÉDEK ÉRDEKEIT FELKAROLÓ SZAKKÖZLÖNY.

Megjelenik havonként kétszer, minden hó 5-én és 20-án.

Előfizetési ár:

Épész évre. . . . . 12 kor. | Félévre . . . . . 6 kor.
Háromnegyed évre 9 „ | Negyedre . . . . . 3 „

LAPTULAJDONOS ÉS KIADÓ:
IHÁSZ GYÖRGY örököse

FELELŐS SZERKESZTŐ:
GYÖKÖSSY ENDRE dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IX., Ferenc-körut 22. Telef.: József 22-81

Kéziratok és előfizetések ide intézendők.

A karácsondi korcsmáros.

Irta: Nemes Kun.

Olvastam annak idején lapomban, a „Vendéglősök Lapja“-ban is azt a rendeletet, amelyet a belügyminiszter adott ki s amelyben úgy magánosoknak, mint a vendéglősöknek szigorúan megtiltja, hogy — fogságunkba került s mezei, ipari, házi munkára kiadott ellenséges fogoly katonáknak szeszes italt akár ajándékképpen, akár pénzért adjanak.

Ezt a rendeletet magyar módra olvastuk. Ráhümmögtünk valamit, mint minden rendeletre a háboru óta és aztán nem sokat törődtünk többet vele, talán rá se gondoltunk egyszer se.

Mert — ez a magyar tempó!

Mert — ez a magyar gavallér dolog!

Mert — mi minden idegenben vendéget látunk.

Es — orosz foglyainkkal ölelkezünk, dalolunk s együtt iszogatunk.

Oh, mert a magyar gazda nem tud úgy inni egy korty karcost se, hogy a buzáját arató, csépelő, behordó oroszt meg ne kínálja. Az most a mindenese, bérese, parádés kocsisa, aratógazdája, de ezeknél több is: — idegenből ideszakadt vendég.

Es a magyar emberből, a lojális, mindenkiben bizó, senkiben ellenséget nem látó magyar emberből ezt a gondolkodást semilyen rendelettel se lehet.

De mi vendéglősök talán mégis kötelesek vagyunk másképen gondolkozni és tenni? Talán mi mégis megtarthatjuk az okosan kiadott rendeleteket. Mi nem követhetjük — a karácsondi korcsmárost, a mi jó magyar társunkat.

Mi is történt nemrégiben. Karácsondon?

Betért a korcsmába — két orosz fogoly. Vasárnap délután volt. Felügyelet nélkül jöhetett be a közeles tanyáról az egész héten mezei munkában fáradozó két muzsik a faluba egy kis — italozásra.

Karácsondi kartársunk elébük rakta a kért italt. Az égyik, azután a másik, azután a harmadik üveggel is. A két muszka füle egyre jobban kipirult. Nyelvük megoldódott. Beszédjük hangosabb lett. Az ital dolgozni kezdett bennük. A szesz lassanként az ember fölé kerekedett a két orszuban. Döngették az asztalt csontos ökleikkel. Torkuk rekedten rikoltzott. A korcsma zaját tulzajongták. A kiszolgált ital így — karácsondi kartársunknak is kellemetlenkedni kezdett.

A fejbe tolt új itala új italra vágyik, új italra szomjas. Kérték is a muszkák az új szeszt. De a korcsmáros azt mondta: elég volt.

Hohó. Az italos ember nem enged könnyen, ha mindjárt muszka is, ha mindjárt vendég is. Az italos ember — mindig, mindenütt ur! Ur! S csak ő az — ur és senki más. Az oroszok fenyegetni kezdték a karácsondi korcsmárost. Mit tehetett? Ha már elkövette a hibát: újabb hibával tetőzte. Ujra adott egy üveg itókát a zugó oroszoknak. De szalajtott valakit az oroszokra vigyázó — magyar katonáért is.

Es a csendes, öreg népfölkelő magyar megérkezett. Villogó szemet vetettek rá az oroszok. Most már tudták, hogy — menni kell. El is indultak. De alig értek ki a falu alá: a lerészegedett orosz állatok rárohantak a gyanutlan, öreg népfölkelőre, elvették fegyverét és azzal szép piros vérét vették egy jámbor, csendes, magyar katonának.

Egy csomó magyar gyerek így maradt árván.

A katonai törvény ereje talán úgy sujt a két oroszra, hogy egy csomó orosz gyerek is árván marad.

S mi lesz a vendéglőssel? A karácsondi korcsmárossal? A mi kartársunkkal, aki magyar módra nem törődött a rendelettel?

Nem tudjuk még. Csak azt tudjuk, hogy nehéz lesz őt a súlyos büntéstől megvédeni.

S nekünk és e lapnak nincs most más kötelessége, csak az, hogy rámutassunk erre a véres, borzasztó példára. Hogy óva óvjuk kartársainkat szeretettel, komolyan az ilyen dolgoktól, a rendeletek semmibe vevésétől!

Nekünk az a kötelességünk, hogy a mi lapunk hasábjain egymást szeretettel intsük: tartsuk meg a háborus rendeleteket. Tartsuk meg és amennyiben lehet: másokkal is tartassuk meg. Nem hiába adták azokat ki.

Ha azonban azt tartjuk, hogy egy-egy rendelet felesleges, iparunkat károsító, akkor testületileg támadjunk ellene, így próbáljuk meg, hogy visszavonják, megváltoztassák, de míg az meg nem történik: a magunk jóvoltáért is ne térjünk el tőle.

Sose tudjuk, mikor járhatunk olyan szerencsétlenül, mint a karácsondi korcsmáros!

Hazug reklámok...

Irta: Gyökössy Endre dr.

A mélységes emberi megdöbbenésnek alig lehet már szava, ha az elfogadhatóság köntösbőben akar feljajdulni, azok ellen a visszaélések ellen, amelyekkel meglepték a nagyháboru hitvány piócái a hősiessen küzdő és hősiessen szenvedő embereket.

Reszket kezünkben a toll, ajkunk remeg a rajta dulakodó, karomló szavak özönétől, amellyel rá kellene rontani a háboru vérengző vadjaira, kik az »itthon« biztos ölen minden véres háborúnál véresebb háborut folytatnak az emberek zsebe ellen, a tisztesség, a becsület, a jóhír örök felkoncolására.

Nincs oly szigoru törvény, mely enyhe ne volna, mikor ezeknek az itthon seftelő lelketlen rongyoknak megbüntetéséről van szó. A börtönök penészes levegőjét sem érdemlik ezek a förtelmes emberállatok, kik a meggazdagodás hadseregét teremtették meg s velük szemben már szinte tehetetlen a frontokon harcoló hadsereg is.

Ujabbán ujságokban közölt reklámokkal hadakoznak ellenünk. En ellenem; te ellened,

felebarátom; ő ellene; mindnyájunk ellen, akik kora reggeltől késő estig idegpusztító rohamokban éhbérért dolgozunk.

Hiába hát az állam jóakarata, rendeleteinek tömege, törvénye?

Nincs hát hurok, mely ezeknek a rabló lovagoknak a nyakába vágódnék halálos fojtogatásra?

A hazug és hamis tojások, olcsó kávék, szappanok s mi minden új élelmiszerek és nélkülözhetetlen házi cikkek hirdetői szabaddan garázdálkodhatnak hát ebben a szerencsétlen országban, mint a régi bakonyi betyárok az országutakon? Hát nem akad egy erőskező csendbiztos, egy modern Ráday, aki ezeket a köztük fitató, hozzánk dörzsölődő, husunkat rágó, idegeinket tépő veszett ebnél veszedelmesebb csavargókat összefogdossa.

Óh, mert ha milliók ura is az illető uri borbén tetszelgő valaki, ha neves és nemes bankok is állanak mögöttük: nincs, nincs, nincs más nevük. Nem lehet más nevük.

Vigyázzunk, becsületes, jámbor, naponkint legalább egyszer jóllakni akaró emberek. Vigyázzunk és ne higgyünk a hazug reklámoknak.

Soha se volt olyan igaz, mint ezekben a nehéz hónapokban, napokban, órákban, hogy — olcsó husnak hig a leve; de így kell ma ezt a mondást variálni: olcsónak hirdetett ennivaló — méreg is, drága is!

Fogjunk össze becsületes emberek, polgárok, egyesületek, üzletek, vendéglők, kávéházak: s itthon győzzük le ezeket a fenevadakat!

Akkor a fronton még katonáink is hamarabb győznek.

(Régen forgatom a tollat. Ilyen kemény szavakat soha se írtam le. Ha itt ott kilendültem a nyugodt és hidegvérű stílus hangjából, úgy-e: ez se az én bűnöm?)

A hortobágyi fogadás.

Irta: Móríc Pál.

(Utányomás tilos)

II.

A kalmár-karaván késő este érkezett a hortobágyi vendéglőhöz, még a németeknek is feltűnt, hogy ilyen vásárjárás idején micsoda elhagyatott volt a fogadó környéke. Mint máskor, az állást nem táborozták körül kocsik, sőt egyetlen vásáros koci sem volt látható. Kátai uram a széles tornácra boszusan nézte az érkező karavánt. Megvakarta göndör fejét. Durcásan szólt oda bizodalmas belső szolgálójának:

— No, Sándor, ezeket most az ördög hozta ide. Ezek ugyan most megtanyáznak itt legalább egy hétig.

Az első kocsin négy ur üldögélt. Hamarosan lepattant a fiatalabbik, aki magyarul is rendesen beszélt:

— Adj' Isten jó estét, Kátai uram bátyám! Háláh, szerencsésen ide érkeztünk. Hogy van kigyelmed?

— En, én?... En csak jól vagyok, — adta foghegyről Kátai, — de hogy tik, öcsém, mint leszte, mán azt is tudom.

Tíz német is körülkapta Kátai uramat a különös beszéde:

A rézgálicról.

Irta: Kiss István dr.

Köztudomásu, hogy a háborus nyomasztó viszonyok közgazdasági életünk minden ágában érzékenyen sujtják a termelőket. Sajnos, a bortermelők, illetve közvetve a borkereskedők és vendéglősök is alaposan érzik a rendkívüli helyzetet, ami leginkább a szőlőpermetező anyagnak, a rézgálicszégletnak hiánya következtében keletkezett.

A nálunk termelt rézgálic mennyiség még béke időben sem fedezte teljesen szükségletünket, mert hisz 1913-ban behozatalunk rézgálicban 45.925 métermázsza volt.

A háboru kitörésével Magyarországon a rézgálic gyártása teljesen megszűnt. Az ezen cikkel foglalkozó cégeink a semleges államokból szerezték be a szőlőbirtokosaink részére elengedhetlenül szükséges permetező anyagot. A beállott nagy kereslet az áru értékét emelte és annak beszerzését mindinkább nehezebbé és körülményesebbé tette. Az 1915. év március és április havában a rézgálicnak nagybani beszerzési ára métermázsánként már 260—300 korona volt.

Az 1915. évi április hó 29-én kiadott 1488/915. Min. Eln. rendelet a rézgálicért követelhető legmagasabb árat kg-ként 1.80 koronában állapította meg. Ugyanezen rendelet 2. §-a pedig felhatalmazza a m. kir. földművelésügyi minisztert, hogy a rézgálic készleteket a fent megjelölt árban igénybe vehesse. Erre a földművelésügyi miniszterium ugyanazon napon kiadott 48055/915. számu rendeletével a bejelentett készleteket igénybevettnek jelentette ki.

A kereskedők bejelentette készleteket tehát a maximális árban requirálták. Ezt a requirált rézgálicot a kormány által Németországból beszerzett rézgáliccal együtt a szőlőbirtokosok között szőlőterületeik arányában szétosztották. A szőlőbirtokosok azonban nem szerezhették be egész szükségletüket, sulyos károsodást szenvedtek.

Mint fentebb már közöltük, az ármegállapítást megelőző időben a rézgálicnak beszerzési ára kg-ként 2.60—3 korona volt. Az ármegállapítás és requirálás tehát kereskedőinket nagy károsodással sujtotta.

Az 1916. évi rézgálic szükségelt előteremtése és biztosítása érdekében már 1915. év őszén kellett volna kereskedőinknek a megfelelő lépéseket megtenniök.

Kereskedőink ekkor, hogy károsodást ismét ne szenvedjenek, az illetékes miniszteriumhoz fordultak aziránt, hogy az általuk 1.80 koronánál többszörösen magasabb árban Svédországból behozni szándékolt rézgálicot nem fogják-e újból maximálni, illetve requirálni?

Kereskedőink erre a kérésükre megnyugtató választ nem kaptak s ennél fogva elővételeket, kötéseket nem teljesítettek, hanem a jelentkező szükséglet szerint a még másod, sőt harmad kézből kapható árut vásárolták.

Mint hogy hazánkban ma rézgálicot nem gyártanak, ezért az mint kész áru kerül be hozzánk.

A kormány által átengedett rézgálic a szükségletnek csak kis részét fedezi és ezért a szőlőbirtokosok, hogy a peronospora pusztításai folytán szőlőik tönkre ne menjenek, a kereskedelem útján szerzik be bármily áron is szükségleteiket.

A rézgálicval való kereskedelem pedig ma a lehető legnagyobb kockázattal jár. Ugyanis idénycikk lévén a vasuti szállítás bizonytalansága következtében az elkészve érkezett áru már csak a jövő permetezési időszakban értékesíthető, természetesen az akkori esetleg jóval alacsonyabb árban. A szállítmányok késői beérkezése vagy teljes elmaradása folytán kereskedőink a vállalt kötelezettségeknek nem tudnak megfelelni és e miatt kártérítés, illetve differenciák fejében sok anyagi veszteségük van.

Mindezekből megállapíthatjuk, hogy ma a szőlőpermetező anyag beszerzése sok nehéz-

— Wasz szágt er?... Hogy hogy mondja? — zsiholgyotak a németek.

— Nem mást mondok, mint hogy innét mán a kádarsicsárdáig se mehetnek el az urak; sőt talán mán visszafelé sem mehetnek, mert estendet a bibicek már arrul is eltakarodtak.

— Wasz szágt er, pibic? — a bibic szóra az öregebbik német előlépett, — én hallani már a pibicet!...

Németül elbeszélte a többinek, hogy már az országot szélén mit mondtak neki a pásztrok. Kátai uram, ki sok ideig odaszolgált a Simonyi-huszároknál, értett németül és a »pibices« emberre mordult:

— Uram, kár volt kinevetni azt a pástort! Amikor azt mondta, hogy a bibicjárásból még baj lesz, nem kellett volna őket mindjárt fakipnél hagyni! Akkor megmagyarázta volna, hogy ez a bibic-járás az árvizveszedelmet jelenti... Megmondta volna azt is, ha az urak Debrecenbe akarnak eljutni, az árviz miatt legjobb lesz mindjárt Nagyvány felé visszafordulni... Onnét talán meg Karcagnak eljuthattak volna Debrecenbe? Most már azonban minden későn. Az urak legalább nyolc-tíz napra ide rekedtek. Node se baj, uraim! Enni-innivalónk kerül bőven a kocsisoknak is. A lovak se látnak szükséglet. A hét vendégszoba is mind üres...

A német kalmárok meglepetése elképzelhető, midőn a nagy haszonhajtó debreceni vásár helyett cókómokostul így a pusztai fogadóba szo-

rultak. Nemcsak a vásári nyereség veszett el rájuk, hanem csakugyan nemsokára a fogadó téres szigetjét is félelmetesen zugta körül az árviz... A megrökönyödött fővárosi embereket némileg mégis megvigasztalta a pusztai fogadó gazda ellátása; mert enni-inni csakugyan volt bőven, sőt Kátai uram csónakokon a nádudvari nemes urak cigánybandáját is kihozatta. Kitanult cigányok voltak azok. Tudtak azok »tájcsot« is muzsikálni. Muzsikaszó mellett mégis csak hamarabb eltelt az a tíz-tizenkét nap, mire a zöld ár dandárja letakarodott a meghunyászkodó Tiszába, a mélyebb tófenekerekre. Amde lezajlottak a debreceni nagyszabadság legforgalmasabb napjai is. A Hortobágy vidékén csupán a sártenger maradt vissza. A portékával bizony innét se előre, se hátra nem lehetett mozdulni. A portékának ugyan adott rakhelyet Kátai uram a teremnyi szobában, hanem most már az ellátás költségei miatt is fött a feje a bécsi kalmárságnak. A kocsisoknak is sok pénzt kellett kifizetniök, mert azok meg napszámra voltak felfogadva.

Fött tehát a feje a kalmárságnak, hogy imhol vásárt nem láttak, mégis rájuk szakadt a sok kontó...

— Mi lesz most? — aggodalmaskodtak magukban. A tizenkettedik napon bizony gondterhesen környékezte meg a négy bécsi főember Kátai nemzetes urat.

— Kátai bátyámuram, — kezdette az egyik

séggel és áldozattal jár, a mi kétségkívül egyik legfőbb oka a borárok szokatlan magas emelkedéseinek.

S ez annál nagyobb baj, mert mikor ma sörgyaráink ránk zuditották a magasabb sörárakat újra: maholnap elvesztik a vendéglősök a középosztály italfogyasztó közönségét egészen. Hisz ezek a fogyasztók nem tudják — jövedelmükkel követni az egyre emelkedő italárakat s ez a vendéglői ipar katasztrófájára vezethet.

Érdekes cégtáblák, üzletek kiírásai...

Elmeséli: Barangoló.

Ma nem igen barangol az ember az utcákon. Inkább ló-t fut. S a lótás-futásban sok mindent nem lát meg, amit pedig jól tud ezekben a háborus időkben.

Megyek a Podmanický-utcán.

Nini: mit olvasok egy péküzlet cégtábláján:

»Naponta háromszor friss sütemény.«

S az a táblácska olyan szépen nyulik ki az ajtó felett az üzletből az utcára most is, mint — jaj, de régen is volt! — 1913-ban. A közepére van festve az ismert kosár és benne a pompás, ropogós zsemle és kiflik.

Igaz volt ez valamikor?

Közelében van a Központi Tejcsarnok liókjája is. Az ember szíve elszorul, mikor a tolongó gyerekeket, asszonyokat látja. Sajnáljuk azt a sok elvesztett energiát, ami elfecsérlődik — a várakozásban. Pedig a Tejcsarnok ajtaja mellett nagy fehér táblán ezt a kék festékkel pingált írást olvashatjuk:

»Tejet, vajat bármilyen mennyiségben házhoz szállítunk.«

Vagy úgy? Mikor volt ez? Mikor lesz ez megint?

kalmár, aki jobban beszélt magyarul, — mi most már elmegyünk, tehát számolja össze a költségeinket, addig fizetünk.

— Jó van, öcsém, — felelte a hortobágyi fogadós, — ülj le! Hamar kiszén leszünk! Hej, Sári! Hívd be csak Sándort, kirírd be a feleségemet is!...

Aszerint történt. Jött a Sándor s megjelent a nemzetes asszony.

— Sándor, — mondotta Kátai, — mit gondolsz, ezek a vendigurak mennyi bort ihattak meg? Csupán a summáját számítsd annyival, amennyibe magunknak került a bor, meg a pálinka. Hanem vigyázz, fiam, meg ne billenjen a tollad, mert itt a magyar vendégszeretetről van szó, — majd az asszonyhoz fordult Kátai, — te pedig lelkem-párom, uggyis tudod, hogy miket ettek...

Megtörtént a számvetés. A németek elámultan fogadták.

Tizedrésze sem volt, mint amennyire maguktól számítottak. A négy német főkalmár hálálkodva kereste Kátait. Azonban Kátai uram nem volt sehoh, valahová megszökött a pusztába. Kátainé nemzetes asszony meg csak annyit mondott a németeknek:

— Uraim, ahogy egy az Isten az égben, egy parancsolója van a hortobágyi vendéglőnek is, ez Kátai uram... Nekem tehát ne hálálkodjanak az urak. Enrám nem tartozik semmi sem. Isten hordozza békivel az urakat. Jövő vásárokra több szerencsével járjanak...

Arrébb a kávé, a cukrot kínálja a cégtábla mellé függesztett kis táblák özöne-özö nével. S bent dekaszámbra is csak a »régi, jó vevőknek adják a cukrot. Egy verseny-szabóság táblája nagygőzősen angol posztót kínálgat. Pedig hol van most az angol posztó?

Vendéglőinknek is megvannak régi piketúrái: a pompás sörfől habzó poharak. A bőség, a jóság jól ismert reklámjai. De hol a sör? Az — elég sör? A — jó sör?

Pick ismert plakátja is sok helyen nevet reánk. A remek szalámitól — meghizott, pókhasu kedves bácsi. Óh, de ki hizik meg ma — szalámitól.

S ki tudná hirtelenében elsorolni: mi mindent lát az ember, a mi a cégtáblákon, plakátokon a régi szép, csendes, boldog, békés világot jelenti.

Igen: nagy betűkkel kell írni ma ezeket a csuda, áhitott, szép szavakat.

De a trafikok kifogtak rajtunk. Ők már — külön táblákat csináltatnak és a dohányos emberek nem kis keserűségére ez nagyon ékes betűkkel rája pingálva:

Dohány, szivar, cigaretta nincs!

En két táblát szeretnék csináltatni minden magyarnak, hogy minél hamarabb kifügeszthesse háza kapujára. Az egyik táblára ezt írnam:

G y ő z e l e m!

A másakra aztán ezt pingálnám:

B é k e!

Mert Győzelem nélkül nem lesz — Béke.

De lesz győzelem s akkor lesz Béke is.

De mikor?

Aki jobban tudja, mint én: sugja meg nekem is.

Társas reggelik.

Szeptember 22-én nincs összejövetel.

Szeptember 29-én ifj. Schulelr Ferenc vendéglőjében vacsora.

Október 6-án nincs összejövetel.

Október 13-án Hungária-szállodában reggeli.

Október 20-án nincs összejövetel.

Október 27-én Hack István vendéglőjében reggeli.

November 3-án Kittner Mihály vendéglőjében vacsora.

November 10-én nincs összejövetel.

November 17-én Kővári Jenő vendéglőjében vacsora.

November 24-én nincs összejövetel.

December 1-én Gundel Károly vendéglőjében vacsora.

December 8-án nincs összejövetel.

December 15-én Glück E. János vendéglőjében (Pannónia) reggeli.

December 27-én nincs összejövetel.

December 29-én Kommer Ferenc vendéglőjében reggeli.

Jó barátok összejövelei.

Szeptember 20-án Mayer István vendéglőjében, IX. Drégeli-utca 5.

Szeptember 27-én Blumensteter Kálmán vendéglőjében, VI. Nagymező-utca 48.

Október 4-én Hrabovszki György vendéglőjében, V. Gróf Zichy- és Hájós-utca sarok.

Október 11-én Beier János vendéglőjében, VIII. Reviczki-tér.

Apró hírek.

(*) **Hősi halál.** Mint őszinte részvétellel értesültünk, Szóts Andor m. kir. szőlészeti és borászati felügyelőnek Béla nevű fia, mint a 24. vadászszázalójának önkéntese, az olasz harc-térén szerzett betegség folytán július 31-én meghalt. A fiatal katona a tiszt iskolából önként jelentkezett a harctérre, ott két hónapig küzdött az olasz ellen s az ott szerzett tüdőgyulladás folytán halt meg rövid szenvedés után. Fel-említendő, hogy az atyja, Szóts Andor ugyan-csak katonai szolgálatot teljesít mint honvéde-husár főhadnagy. Ő a »Russ«-féle felderítő különítménynél az egyik századnak parancsnoka.

(!) **Egy reggeli Békécsabán.** Az erdélyi menekültekről szóló egyik vidéki tudósításban az foglaltatott, hogy Békécsabán egy nem is első-rangu menekültől huszonkilenc koronát kértek egy reggeliért. Kiss László főszolgabíró most arról értesít, hogy a panaszosok, akik hivatalában megjelentek, nem erdélyi menekültek, hanem katonatisztek voltak. A főszolgabíró egyszerűen közli azt is, hogy azon a reggelen a négy katonatiszt mit fogyasztott. A reggeli állott 12 pohár koantróból (à 1 kor.) 12 korona, két liter óborból (à 4 kor.) 8 korona, 7 adag vajból és 14 kenyérből: 7 korona 70 fillér és 4 üveg ásványvizből: 2 korona, összesen 29 korona 70 fillér. A vendéglős ellen a főszolgabíró egyébként megindította a kihágási eljárást. Ugyanezt a vendéglőst már régebben azért, mert hatósági szegény menekült csaiádnak hét koronáért adott éjjeli szállást, ötven koronára büntette. Az ítélet még nem jogerős. Ime, így rontanak a vendéglősökre. Koantrós, óboros reggeli után. Nagy urak az urak, míg nem kell fizetni.

(x) **A kard és a toll** akárhányszor átveszik egymás szerepét anélkül, hogy elcserelnék vagy elhagynák hivatasukat. A kard most örökkévaló dicsőségünk krónikáját írja, a krónikás tollának harcolnia is kell, hogy ami a front mögött történik, ne legyen méltatlan fegyvereink dicsőségéhez. Szakértő, világos hadi magyarázatokkal és kitűnő térképekkel támogatott haditudósításában Az Ujság napról-napra a leg-pontosabb képét adja a háboru állásának és fejleményeinek az összes harctereiken. E mellett a legéberebb harcra a belső frontnak. Szakadatlán küzdelmet folytat a rendkívüli viszonyok minden dicstelen velejárója, minden uzsora: drágítás és visszaélés ellen. E harcos tevékenységében is választékos érett. Komoly szava és emelkedett nézőpontja »Az Ujság«-ot megtartotta annak, ami mindig becsúvága és büszkesége volt: a legintelligensebb, legmegértőbb, legjobb magyar közönség lapjának.

(+) **Tekvés.** A rákosszentmihályi urak, a Nagykaszinó vidám társasága, hetenként szerdán kellemes tekejátékkal szórakozik. Thoma István és Malovits pompás vendéglőjében felváltva gyűlnek össze. A két magyar, szolid vendéglő kitűnő tekepályája, jó bora és gyors kiszolgálása kellemesen szórakoztatja a rákosszentmihályi urakat.

Császárfürdő Budapest. Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmasrend tulajdona. Első-rangu kénes hévívízű gőzfürdő, kényelmes iszap-fürdők, iszophorogatók, uszodák külön hölgyek és urak részére. Török-, kő- és márványfürdők, hőlég, szénsavas- és villamos vízfürdők. A fürdők kitűnő eredménnyel használatnak, főleg csúzos bántalmaknál és idegbajok ellen. Ivó-kúra a légzőszervek hurutos eseteiben s altesti pangásoknál. 200 kényelmes lakószoba. Szolid kezelés, jutányos árak. Gyógy- és zenedij nincs. Prospektust ingyen és bérmentve küld

az igazgatóság.

MI AZ ÚJSÁG?

Vendéglősök, kávéosok — az erdélyi menekültekért. A vendéglősök, kávéosok az erdélyi menekültek nagy áldozatokkal fogadják támogató szeretetükbe. Az Országos Vendéglős Egyesület mindenek előtt az Erdélyből menekült vendéglősök — foglalkoztatását akarja biztosítani. S ez igen okos s helyes gondolat. A munkával megkeresett tisztességes ellátás többet ér minden alamizsnánál. Így minden erdélyi menekült vendéglős, pincér bátran és bizalommal forduljon az egyesülethez (VIII. ker., Gyulai Pál-utca 9.-Azonkívül úgy vendéglőseink, mint kávéosaink reggeliket, ebédeket, vacsorákat adnak egy-két vagy több erdélyi menekültnek. Legközelebbi számunkban beszámolunk azokról, akik e nemes tettekkel is emelték a vendéglősök és kávéosok becsületét, tisztaság iparunk jó hírét. A budapesti kávéipartársulat is megtesz mindent az erdélyi menekültekért.

Kevesebb és drágább sör. A sör megint kevesebb lesz s az ára már is sokkal drágább. Most már csakugyan beszélhetünk a — sörinségről s ha ez sokáig így tart, beszélünk kell nemcsak a — a vendéglősök inségéről is. Pedig ehhez igazán nincs kedvünk. A mai nehéz időkben, tudjuk, hogy mindenkinek a lehető legnagyobb áldozatokat kell meghozni — a győzelemért. De az áldozatoknak is van — határa. A kormány gondja és kötelessége, hogy e határon túl ne kívánjon senkitől több és újabb áldozatot. Mert az már — katasztrófa s nem áldozat.

A szőlők állapota és várható termése. A m. kir. szőlészeti és borászati felügyelőség augusztus végéről a szekszárdi kerületről a következő jelentést tette: Egyes szőlők fejlődése kielégítő. Peronoszpóra a levélzetben és a fűrtőkön nem mutatkozik, míg a lisztharmat egyes hegyvidékeken a termésnek tetemes részét elpusztította. Közepes, némely vidéken gyenge és rossz termés várható. Ujborra vásárlások 120—130 korona árban történtek.

Milyenek a szőlők és mi a bor ára? A napokban jelent meg a földmívelésügyi minisztérium jelentése az idei szőlőtermésről és a bor áráról. A jelentés szeptember 6-ig a borászati felügyelőktől beérkezett adatokat tartalmazza s a jelenlegi állapotokat kerületenként az alábbiak szerint ösmerteti:

Budapesti kerület: Közepes, jótermés várható. Meglévő bor ára htl.-kint 140—200 korona.

Kecskeméti kerület: Nagy átlagban gyenge termés, de közepesen felüli minőség remélhető. A bor ára emelkedő.

Fehértemplomi kerület: Gyenge, közepes termés remélhető.

Bihardíószegi kerület: Gyenge termés várható. Mustért 120 koronát ígérnek.

Szatmári kerület: Nagy átlagban közepes termés várható. A bor ára 135—145 korona. Készlet csekély.

Beregszászi kerület: A bor ára 160—180 korona. orkészet alig van.

Tarcali kerület: Igen jó szüret ígérkezik.

Miskolci kerület: A termés nem sokat ígér.

A bor ára 140—160 korona; mustért 120 koronát kínálnak.

Egri kerület: Heves vármegyében közepes és gyenge. Jásznagykunszónok vármegyében gyenge és rossz termés várható. A bor ára 120 és 160 korona közt ingadozik.

Balassagyarmati kerület: Gyenge termés várható.

Pozsonyi kerület: Az eddigi kedvező időjárás a még megmaradt kevés termésre jó hatással van. A bor ára 180—200 korona.

Soproni kerület: Minőségre jó, mennyiségre változó a kilátás. A bor ára 200—240 korona.

Tapolcai kerület: Gyenge termés várható. A bor ára 150—180 korona. Mustra 120—160 koronáig történnek kötések.

Pécsi kerület: Közepes, egyes helyeken gyenge termés várható; mustra 120—130 korona kötések történtek.

Szekszárdi kerület: Gyenge közepes, sok helyen rossz termés lesz. Mustot 120—130 koronával kötik le.

700.000 mázsa sörárpa. Szeptember 4-én a kormány tudvalevőleg elrendelte, hogy az árpának malátává való feldolgozását egyelőre megtiltja. E tilalom csak átmeneti jellegű, mert az osztrák gyárak részére hír szerint 7000 vagon árpát fognak rendelkezésre bocsátani. E mennyiség átengedése természetesen csakis úgy válhatik lehetségessé, hogy az árpából meglévő készlet az emberi táplálkozás és takarmányozás céljára szükséges mennyiséget is fedezi. Más körülmények között aligha engednének át a sörpar részére ilyen jelentékeny mennyiséget. Eppen ezért most a kenyérellátás kérdéséről is kedvezőbb a vélekedés. A kedvező döntést különben a magyar és az osztrák kormány egyik legutóbbi közös tanácskozásán hozták, s a kiutalásra váró árpát részben a magyar termés fogja fedezni. Lesz-e belőle valami?

Egy törkőlyfőző szövetkezet megalakítása. Folyó hó 10-én délután 3 órakor a vincellériskola épületében Tarczalon szőlészeti vándorgyűlés tartatik, amelynek egyik célja az első Tokaj-Hegyaljai Szőlőtörkőlyfőző Szövetkezet alapszabályainak megállapítása és annak megalakítása. A mozgalom élén Hegedűs Sándor vincellériskolai igazgató áll, aki azon buzgólkodik, hogy még az ős molyamán létesüljön a Tokaj-Hegyalján egy, vagy több törkőlyfőző szövetkezet. A hadügyminiszter által meghagyott üstök száma távolról sem elegendő a törkőly kifőzésére s így, ha csak a gazdák a törkőlyt kidobni, vagy elveszteni nem akarják, már most kell a szövetkezeti főzés iránt az előkészítő lépéseket megtenni, annál is inkább, mert más — főleg pénzügyi — körök erősen érdeklődnek minden szesztartalmu anyag iránt s így félni kell, hogy a gazdák elsőbbségi jogukat elvesztik.

Új rézgálicgyár. Eperjesről jelentik, hogy az ottani bankgyűlet helyiségében augusztus 30-án Bujánovics Gyula sárosmegyei főispánnak vezetésével megalakult a Főnixshutai Rézgálicgyár Részvénytársaság. Az új gyár a rézgálichiányon van hivatva segíteni. A részvénytársaság teljesen befizetett egymillió korona részvénytőkével alakult, a Magyar Általános Hitelbank támogatásával. Az alapításban résztvett a földmívelésügyi kormány is. Az új vállalat még ez év végén megkezdheti működését és napi hozama körülbelül egy vagon rézgálic lesz.

A borpiac helyzete. A M. Gazdaszövetséghez érkezett jelentés így hangzik: Az ország több vidékén a fagykár a szőlő egy részét elpusztította. Ez a körülmény, valamint a rézgálic és a lisztharmat ellen alkalmazandó kénpor árnak hallatlan áremelkedése érthetővé teszik azt, hogy míg rendes körülmények közt egy hektoliter bor átlagos ára 30 K volt, addig most szőlősgazdáink egy hektoliter bor átlagos önköltségi árát 210 K-ra teszik. A must lekötése az ország több vidékén előre folyik. A Dunántul bortermelő vidékeiről jó híreket hallunk, a szüret ott elég jónak ígérkezik. Baranyában az előző évek bortermése már majdnem teljesen kimerült és a most szüretelendő must árát 130 K-val kötik le a vendéglősök és szállodások. A Balaton mellékén literenként 3 K-val kötik le a mustot. Itt említjük meg, hogy a balatoni szőlőtermés nagyjában — egyes kisebb körzetektől eltekintve — szintén igen kedvezően alakul. A villányi bortermelő vidéken két K-val kötik le a must literjét.

Kevesebb dohány a katonáknak. Tekintettel a hadrakelt sereg dohányszükségletére és a magyar és osztrák államjövődék rendelkezésére álló dohánykészletekre, a hadügyminiszter 84.974. számú rendeletével úgy a hadrakelt seregnél, mint a mögöttes országrészben a dohánynal való ellátásra nézve intézkedik. A mögöttes országrészben a legénység az eddigi nyolc csomag helyett csak négy csomag közönséges pipadohányt kaphat, csomagonként tíz fillérért. A hadrakelt seregnél a tiszték épen úgy, mint eddig, naponta öt szivart vagy huszonöt cigarettát kaphatnak. De a polgári lakosság dohányfogyasztásának a szabályozására is eljön hamar — vagy már itt is volna az idő, ha nem lesz több a dohány. A kistrafikosok szenvedésén, vesztéséin; a szivart, cigarettát áruló pincérek veszedelmes jövődémapadásán kívül a közönség, a dohányzó emberek is kívánják az okos szabályt, helyes rendeletet.

A vörös bor maximális ára Triesztben. A városi tanács élelmező bizottsága a Triesztben forgalomba kerülő borra vonatkozóan a következő árakat állapította meg: Vörös, illetően fekete bor hektoliterje a nagykereskedők és a vendéglősök közti viszonylatban kétszáz korona; ugyanennek a bornak literje a vendéglőkben 2.32, a fogadóknak 2.56 korona. A város területén kívül a rendes vörös, illetően fekete bor literje 2.24 korona. Ilyen okos maximálist mi is elfogadnánk. Ma-holnap odajutunk, hogy semmi pénzzel nem tudjuk megfizetni a bortermelőknél a bor árát. De azért mi vagyunk a drágák, az áremelők, a bántanivalók.

Nem lesz szivar, cigaretta a vendéglőkben, kávéházakban. Ez a legújabb hír. Szorgalmas, fáradhatatlan, teljesen kimerülő pincéreink újra el-esnek a kenyér egyik darabjától. Még nincs meg a rendelet. Még csak készül. Most lehetne ellene valamit csinálni! Hol vannak egyesületeink? Hol vannak?

A BORSZÉKI MADONNA savanyuviz, kitűnő borviz és asztaliviz.

Teljesen vasmentes, a bort és pezsgőt nem feketíti. Dus szén-savtartalmánál fogva az emésztést kedvezően befolyásolja.

Megrendelhető: Borszéki Fürdővállalat Részvénytársaságnál, Budapest, V. Nádor-u. 6. Telefon 157-81 és 162-84.

Löwensten M. utóda Horváth Nándor cs. és kir. udvari szállító (IV., Vámház-körút 4. Telefon József 39—88 és 39—89. *Évtizedek óta az ország legnagyobb szállodáinak, vendéglőseinek és kávéházainak állandó szállítója.* Fióküzlet: IV., Türr István-utca 77. Telefon 11—48.

A Budapesti Kerületi Munkásbiztosító Pénztár 1915. évről szóló jelentése. A Budapesti Kerületi Munkásbiztosító Pénztár most tette közzé 1915. évi működéséről szóló jelentését. E jelentésből megállapítható, hogy a pénztárnak sikerült háztartásában a pénzügyi egyensúlyt helyreállítania, amennyiben az 1915. évi bevételek 486.356 koronával haladták túl a kiadásokat. Emellett a pénztár abban a kedvező helyzetben volt, hogy kétes értékű munkaadói könnlevőségeit a reális viszonyoknak megfelelőleg tartalékolhatta. Az évi jelentés kiemeli, hogy a kedvező pénzügyi helyzet állandósítására támaszkodni nem lehet, mert számolnia kell a pénztárnak a háboru után rá váró feladatokkal és azokkal a súlyos viszonyokkal, amelyek a háboru befejezése után a munkásbiztosítást terhelni fogják. Ezekre való tekintettel a pénztár igazgatósága a hatóságokhoz felterjesztéssel is járult már, melyben kifejtette, hogy a hadsereg kötelékéből betegen elbocsájtott katonák a pénztár teherviselő képességét erős próbára fogják tenni. Az évi jelentés nagy részletességgel számol be a pénztár igazgatósága által kifejtett szociális egészségügyi akciókról s ezek között az anya- és csecsemővédelem tárgyában, továbbá a tuberkulózis, a venerikus betegségek, a járványok és végül az alkoholizmus elleni védelem ügyében hozott határozatairól, valamint az ezek keretében tett intézkedéseiről. A pénztár 1915. évi taglétszámra vonatkozólag a jelentés közli, hogy a háboru kezdetén kimutatott 238.314 tag az 1915. év végén 192.963-ra csökkent le. A taglétszámszökkenés a férfi taglétszámnál mutatkozik, amennyiben itt 75.356 taggal számolt kevesebbet a pénztár a háboru előtti időszakhoz képest. Ennek ellenében a női taglétszám 17.068-al emelkedett. A beteglétszám a mozgósításkor 4253 volt, a lefolyt év végén pedig 3373. Ez a létszám a keresetképtelen betegek napi átlagára vonatkozik, mert az 1915. év alatt a pénztár összesen 56.080 keresetképtelen beteget gyógykezeltetett, a gyermekágyi segélyben részesített 1366 tagon felül. Ezenkívül kórházi ellátást, illetőleg csupán orvosi és gyógyszersegélyt 273.777 esetben nyújtott, míg a családtagok 186.369 esetben élvezték a pénztár segélynyújtását. A pénzügyi részre vonatkozólag az évi jelentésből a következő adatokat vesszük: Tagjáruléok fejében 7.754.200 korona bevétele volt a pénztárnak. Ezzel szemben táppénzre 2.084 ezer 978 koronát, temetkezési-segélyekre 177.849 koronát, kórházi ápolás és szállítási költségekre 1.089.641 koronát, orvosi költségekre 1.148.021 koronát és ezenfelül a baleseti sérültek kezelése fejében még külön 143.502 koronát fordított a pénztár. Gyógyászati ellátás fejében 626.495 koronát, gyógyfürdő-helyeken ápoltság után pedig 42.426 koronát fizetett ki. A rendelőintézetek fentartása 179.625 koronába került. A jogelődjei által teljesített segélyezések beszámításával, eddig már több, mint 89 millió koronát fizetett ki a pénztár, amiből csupán táppénzre, gyermekágyi segélyekre és szülésznői díjakra egymagában közel 47 millió korona esik. Az évi jelentés keretében a pénztár még beszámol arról is, hogy az első, második és harmadik hadikölcsönökből összesen 1.260.050 korona névértékű kötvényeket jegyzett.

Rózsapaprikát,

édes nemeset 12, rózsapaprikát csipőset 10, gulyáspaprikát 9 koronáért kilóját utánvétellel szállít: Bója István, Szeged.

A szerkesztő postája.

K. S. Minden felvilágosítást, utbaigazítást megkap a „Vendéglősök Országos Egyesület”-ében. VIII. Gyulai Pál-utca 9. sz. Ott esetleg első segítségre is számíthat. — B. D. Jöjjön be hozzánk a szerkesztőségbe. Meg kell részletesen beszélni ezt a dolgot. Akkor lehet csak a tervben megállapodni. Mindenesetre gratulálunk előre is. — A. P. A jó pincér megélt és megélt ma is. Természetesen ma mindenkinek többet kell dolgozni és igényeit meg kell szorítani. — P. P. Ha fiát magas intelligenciával akarja a vendéglős nehéz pályájára terelni, ajánljuk figyelmébe a mult számunkban megjelent cikket a vendéglősök főiskolájáról. — K. M. A vers — rossz vers, S ezen az nem segít, hogy a menekült vendéglősökről írta. — T. K. Szívesen vesszük cikkeit, ha jók lesznek. Üdvözlét.

**„ALTVATER
GESSLER
BUDAPEST“**

Ezen 3 szóval ajánlja Gessler Siegfried cs. és kir. udvari szállító Budapest—Jägerndorf az ő hírneves likőr-különlegességét a »Gessler-féle valódi Altwater« növénylikört. Ezenkívül többi gyártmányai, mint likőrök, gyümölcspárlatok és málnaszörp a legjobbak és közkedveltek.

Eladó bor és pálinka

230 hektó zöldfehér, 100 rizling és a többi ezerjő fehér borok, saját termésű 3 hektó barack, 250 liter seprű, kis üstön főtt pálinkám van eladó.

NINDA PÁL, KECEL (PEST-MEGYE)

SAJT.

Többféle kemény és lágy sajtot legfinomabb minőségben gyárt, továbbá eredeti ementháliban állandóan nagy raktárt tart.

Stauffer és Fiai
magyarországi sajtgyárak Répcelak

Iparsó fagyalt, jegeskávé, hidegkészítmények előállításánál a jég szóására. valamint hűtőkészülékekhez. Minden felvilágosítást és értesítést szóbeli vagy írásbeli kérészközdésre díjmentesen nyújt
A Magyar Királyi Sójóvédék Vezérügynöksége
BUDAPEST, V., Váci-körút 32. sz.

Törvényes védjegy szabadalom.

**I doboz
ára 2 kor.,**

mely elég körülbelül 60—70 patkány **biztos** kiirtásához. Ismertető leírást, amely közli, hogy különféle nagyságu gazdaságban és lakásban hány doboz használandó a teljes kiirtáshoz, kérésre ingyen küld **Reitter Oszkár** főkapitány **PATKÁNIN** gyárának vezetősége **Nagybecskerek**en. :: Biztos és tökéletes irtásért jótállás

Pincér urak figyelmébe!

Fő- és fizetőpincér urak, kiknek oldalszabtárca (papíroszpenz) vagy pinczértáska (apró- és ezüst számára) van szükségük, a melynek feneke nincs többé külön beillesztve, hanem a felsőrész az aljával egy daraból készült — a legutányosabb árak mellett szerezhetik be.

Molnár Vilmos

kesztyű- és sérvkötőgyárosnál.

Budapest, VII., Károly-körút 28. szám.

(Központi városház.)

Gummi- és halhólyag-különlegességek tucatszámként 2, 3, 4, 5 és 6 forint. Nagy raktár a legkiválóbb gyártmányú göröser, gumiharisnyák, sérvkötők, szuszpenzoriumok és a legkülönfélébb betegápolási cikkekből.

világzerte utánózzák

Szent-István dupla malátásör utolérhetetlen

Gyártja a

Kőbányai Polgári Serfőző R.-T.
Budapest—Kőbánya.

Boros üvegek,

1 literes, 1/2 literes és 7 decis nagyságban, valamint pezsgős üvegek olcsón eladók nagyobb mennyiségben. Budapest, VIII., József-körút 71. sz. I. em. 23.

Jótállás!

az irtás tökéletes eredményeért.

Reitter Oszkár

nagybecskereki ny. főkapitány fajbaromfitenyésztőnek találmánya a

PATKÁNIN

felülmul eddig ismert mindenféle patkányirtószert (nem méreg), emberre, állatra cseppet sem veszélyes

nagyságu gazdaságban és lakásban hány doboz használandó a teljes kiirtáshoz, kérésre ingyen küld **Reitter Oszkár** főkapitány **PATKÁNIN** gyárának vezetősége **Nagybecskerek**en. :: Biztos és tökéletes irtásért jótállás

DREHER ANTAL SERFŐZDEI R.-T.

BUDAPEST-KÖBÁNYÁN.

Városi iroda: VIII., József-utca 36.

Saját palack-töltés

Ajánlja kitűnő minőségű ászok-, király-, márcziusi-, kiviteli márcziusi-, korona- (à la pilseni), maláta-, bajor-, dupla márcziusi- és bak-sörét.

Különlegesség: dupla maláta kősör, kőkorsókban.
Nagyobb sörmennyiséget saját jégkocsijaiban szállít.

AZ „ERDÉLYI PINCZE - EGYLET”

császári és királyi udvari szállítók

„KOLOZSVÁROTT.”

Sürgönczim: Bortermelők szövete, Kolozsvár.

Ajánlja egyenesen a szövetezeti termelő tagjaitól beszerzett és minden kiállításon elsőrendű érmekeket nyert tisztán kezelt és kitűnő minőségű fehér- és veres-, asztali-, pecsenye-, csemege- és gyógyborait. Megkeresésére készséggel küld árlapot az igazgatóság.

ELSŐ MAGYAR RÉSZVÉNY-SERFŐZŐDE

Budapest-Köbánya.

Fennáll:

1854 óta

A legújabb technikai berendezésekkel felszerelt serfőzde évi gyártó képessége 1,000.000 hl.

Hordósörrendelés Budapestre: VIII., Esterházy-u. 6. Telefon József 4-29. Angyalföldi jégverem: Telefon 115-85. Budai jégverem: Telefon 43-40. Vidékre X. Külső Jászberényi-út 11. Telefon 52-58 és 52-60. Palacksörrendelés Budapestre és vidékre X. Külső Jászberényi-út 11. szám. Telefon 56-58. Budapestre a városi sörraktárakban is.

Nagyszőlősön

a jó forgalmu

„Hungária”

vendéglő és szálloda
bérbeadó, esetleg
eladó.

Nagyszőlősi Hitelintézet
r.-t.

Urasági hegyvidéki

ca 13 hl. 1915-ös

rizlingbor, esetleg még kisebb tételekben, Veresegyházi (Vác-Gödöllő közti) szőlőtelepünkről eladó. Szives tudakozódások: Magyar Ipar és Kereskedelmi r.-t.-nál Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-u. 16. esetleg 160-30 sz. telefonon.

Mielőtt

szükségletét
valódi hegyi
málna

szörpben
fedezné, kérjen
mintázott ajánlatot

STEINER
ÉS LÖWY

első besztercebányai
hydraulikus gyümölcs-
sajtoló és szörpgyártó
Besztercebányán

LITTKÉ L.

pezsgőbörgyár-telepe PÉCS.

Főraktár: Budapest, IV., Szép-utca 3.

Frigyes főherceg ő császári és királyi fensége, Salvator Lipót ő cs. és kir. fensége és „Nemzetközi Hálókocsi” és „Európai Express Vonat-társaság” szállítója.

PEZSGÓFAJOK:

„SPORT GRAND VIN SEC”, „CASINO EXTRA SEC”, „FORENLAND” (savanykás) „BRITANIA EXTRA DRY” (cukor nélkül)